Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti

ZS (MZ SR) 4-12

za mesiac..... 20..

Spravodajská jednotka doručí výkaz do 10. kalendárneho dňa po sledovanom období

1 x **Národnému centru zdravotníckych informácií Lazaretská 26 811 09 Bratislava**

I. r.		Rok		Mesiac		IČO							
0	1												

I. r.		Kód poskytovateľa											
0	2												

Názov a adresa sídla organizácie ……..…….....

Odoslané dňa:	Pečiatka:	Podpis vedúceho spravodajskej jednotky:	Výkaz zostavil (meno a priezvisko):	Telefón (smerové číslo):
			E-mail:	Klapka:

Vážený respondent,

Ministerstvo zdravotníctva SR vykonáva štatistické zisťovanie za účelom získať informácie o liečených užívateľoch drog. V záujme zabezpečenia objektívnych výsledkov zisťovania Vás žiadame o úplné a pravdivé vyplnenie formulára podľa metodických pokynov, a o jeho doručenie v ustanovenom termíne organizácii uvedenej na tomto formulári. Formulár plní funkciu formulára pre štatistické zisťovanie v zmysle zákona č. 153/2013 Z.z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ak Vaša organizácia v sledovanom období nevykonávala žiadnu činnosť, alebo nevykonávala činnosť, ktorá je predmetom tohto štatistického zisťovania, predložte negatívny výkaz s písomným uvedením dôvodu. Uvedené dôverné a osobné údaje sú chránené, nezverejňujú sa a slúžia výlučne pre potreby Ministerstva zdravotníctva SR. Ďakujeme Vám za ich včasné poskytnutie a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Spôsob vypĺňania záhlavia výkazu:

V riadku 01
Rok – za ktorý sa výkaz predkladá;
Mesiac – vypĺňa sa kód 01, 02, 03.....12 podľa poradia mesiaca, za ktorý sa výkaz predkladá;
IČO – vypĺňa sa identifikačné číslo; ak má organizácia IČO šesťmiestne, doplnia sa na prvých dvoch miestach nuly;

V riadku 02
Kód poskytovateľa – vypĺňa sa kód pridelený ÚDZS podľa platného Metodického usmernenia k prideľovaniu číselných kódov zdravotníckym pracovníkom poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, zariadeniam zdravotných služieb a zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately;

1. modul — Identifikácia užívateľa

Kód užívateľa/r. č.

Bydlisko
1 - trvalé v SR [1])
2 - prechodné v SR [2])
3 - v zahraničí (kód krajiny)

Rodinný stav
0 - nezistený
1 - slobodný/á
2 - ženatý/vydatá
3 - rozvedený/á
4 - vdovec/vdova
5 - registrované partnerstvo

2. modul — Charakter kontaktu

Dátum prijatia (na liečbu) (DD,MM,RRRR)

Liečený kedykoľvek predtým
1 - nikdy neliečený
2 - v minulosti liečený
3 - v pokrač. liečbe
9 - neznáme

Kontakt s týmto zariadením
1 - vlastná iniciatíva
2 - rodina/priatelia
3 - iné zariadenie na liečbu drog
4 - všeobecný lekár
5 - nemocnica/iné ZZ
6 - služby sociálnej starostlivosti
7 - orgány verejnej moci (súd, polícia)
8 - iný
9 - neznámy

3. modul — Sociálno-ekonomické informácie

Spôsob života (s kým)
1 - sám/sama
2 - s rodičmi
3 - sám/sama s dieťaťom
4 - s partnerom(sám/sama)
5 - s partnerom a dieťaťom (deťmi)
6 - s priateľmi
7 - iná možnosť
9 - neznámy

Užívateľ žije s osobou užívajúcou drogy
1 - áno
2 - nie
9 - neznáme

Spôsob života (kde)
1 - stabilné ubytovanie
2 - nestabilné ubytovanie
3 - inštitúcia
9 - neznáme

Pracovný stav
0 - dieťa/žiak/študent
1 - pravidelne zamestnaný
2 - príležitostne zamestnaný
3 - nezamestnaný
4 - dôchodca (kyňa) – invalidný
5 - dôchodca (kyňa) –starobný
6 - žiadny, závislý od inej osoby
7 - iný
9 - neznámy

Najvyššia úroveň ukonč. vzdelania
0 - neukončené základné
1 - základné
2 - nižšie stredné odborné
3 - stredné odborné
4 - úplné stredné všeob. alebo odborné
5 - vyššie odborné
6 - vysokoškolské I. stupňa
7 - vysokoškolské II. stupňa
8 - vysokoškolské III. stupňa
9 - nezistené

4. modul — Informácie týkajúce sa drog

Vek prvého užitia akejkoľvek drogy (v rokoch)

Primárna droga (P) .....

Diagnóza

Spôsob podávania drogy (P)
1 - injekčne
2 - fajčením
3 - jedením (pitím)
4 - čuchaním
5 - šňupanie
6 - inhalovanie
7 - iný
9 - neznámy

Frekvencia užívania drogy (P)
0 - neužívaná v minulom mes.
1 - raz za týždeň alebo menej
3 - denne
5 - 2-3 dni v týždni
6 - 4-6dni v týždni
9 - neznáma

Vek pri prvom užití drogy (P) (v rokoch)

Substitučná liečba:
Liečený v OST
1 - niekedy bol v OST
2 - nikdy nebol v OST
3 - súčasne v OST
9 - neznáme
Počet rokov/ počet mesiacov

Sekundárna droga (S1).....

Sekundárna droga (S2).....

Sekundárna droga (S3).....

Sekundárna droga (S4).....

5. modul — Rizikové faktory

Použitie injekčnej striekačky
2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch)
3 - nikdy
4 - nie v ostatných 12 mesiacoch
5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch
9 - neznáme

Vek prvého užitia akejkoľvek drogy injekčne (v rokoch)

Použitie spoločnej injekčnej striekačky a ihly s iným užívateľom drog
2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch)
3 - nikdy
4 - nie v ostatných 12 mesiacoch
5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch
9 - neznáme

HIV testovanie pri použití injekčnej striekačky
2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch)
3 - nikdy
4 - nie v ostatných 12 mesiacoch
5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch
9 - neznáme

HCV testovanie pri použití injekčnej striekačky
2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch)
3 - nikdy
4 - nie v ostatných 12 mesiacoch
5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch
9 - neznáme

6. modul — Zahájená liečba užívateľa drog (vyplní len zdravotnícke zariadenie MS SR)

Zahájená liečba užívateľa drog

A:
1 - áno
2 - nie

B:
1 - symptomatická
2 - dobrovoľná
3 - súdom nariadená – ambulantná
4 - súdom nariadená – ústavná

[1]), [2]) Kód bydliska podľa Vyhlášky MZ SR č.107/2015 Z.z. z 22 mája 2015, ktorou sa ustanovujú štandardy zdravotníckej informatiky a lehoty poskytovania údajov.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

BRATISLAVA, LIMBOVÁ 2

M E T O D I C K É P O K Y N Y

na vypĺňanie formulára v papierovej forme

Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti

ZS (MZ SR) 4 -12

Rok 2027

Vypracoval: Národné centrum zdravotníckych informácií, Bratislava

Bratislava, október 2026

O B S A H

Úvod **3**

1. Všeobecné zásady **4**

2. Spôsob predkladania formulárov **5**

3. Definície a metodologické pravidlá **5**

4. Spôsob vypĺňania formulára **11**

Zoznam používaných skratiek **20**

Prílohy :

č. 1 – Klasifikácia drog

Úvod

Predkladané metodické pokyny sú návodom na vypĺňanie formulára **Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti – ZS (MZ SR) 4-12.** Obsahujú vzor formulára, všeobecné zásady, spôsob predkladania údajov prostredníctvom tohto formulára, spôsob vypĺňania jednotlivých položiek, metodologické pravidlá vrátane definícií základných pojmov.

Formulár **Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti** je štatistický formulár, ktorý na základe rozhodnutia MZ SR plní funkciu formulára pre štatistické zisťovanie v zmysle zákona č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Obsahová náplň formulára bola vypracovaná v súlade s protokolom **Indikátora dopytu po liečbe (IDL)**, ktorý vypracovalo **Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť** (**EMCDDA** - European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction), ktoré spadá pod Agentúru Európskej únie pre drogy (EUDA).

EUDA poskytuje členským štátom Európskej Únie, Európskemu parlamentu a Európskej komisii spoľahlivé a porovnateľné informácie o drogách a s nimi súvisiace predmetné otázky. Od času svojho vzniku EUDA a jeho národní partneri vyvinuli významné úsilie a pokrok v oblasti monitorovania liečby.

Cieľom protokolu IDL je definovať minimálny súbor položiek (jadrový zoznam položiek IDL), ktorý by mal byť schopný poskytnúť národný monitorovací systém o každom jednotlivcovi, ktorý bol prijatý do liečby. Výber položiek, ktoré sa nachádzajú v zozname položiek IDL bol založený na informačných potrebách, na ich dostupnosti v dostatočnom počte krajín, na ich spoľahlivosti a porovnateľnosti. V záujme toho, aby bol prechod na protokol IDL ľahší, sú v ňom obsiahnuté aj hlavné pravidlá prechodu z protokolu PG na IDL. IDL je základom harmonizačných aktivít, ktoré sú súčasťou pracovného plánu EUDA.

Tieto metodické pokyny sú platné pokiaľ nebude zmenená vecná náplň uvedeného formulára.

MUDr. Ľubomír Okruhlica, CSc.
Hlavný odborník pre medicínu
drogových závislosti

1. Všeobecné zásady

- Pre spracovateľské obdobie roka 2027 bol MZ SR schválený na základe podkladov hlavného odborníka pre medicínu drogových závislostí formulár **Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti – ZS (MZ SR) 4-12**.

- **Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti** predkladajú spravodajské jednotky - vybrané zariadenia, ktoré poskytujú **liečbu** (pozri **definíciu liečby**) užívateľom drog, prostredníctvom svojich špecializovaných i nešpecializovaných útvarov/pracovísk.

  Sú to liečebné zariadenia**, t. j. zdravotnícke zariadenia** poskytujúce medicínsku liečbu:

  (Centrum pre liečbu drogových závislostí (právne subjekty), UN, FNsP, DFNsP, NÚDCH, NsP, psychiatrické nemocnice, detská psychiatrická liečebňa (Hraň), OLÚ psychiatrický (Predná Hora), psychiatrické liečebne, psychiatrické stacionáre pre dospelých, psychiatrické stacionáre pre deti a mladistvých, stacionáre pre dospelé osoby s drogovou závislosťou, stacionáre pre deti a mladistvých s drogovou závislosťou, polikliniky, psychiatrické ambulancie, ambulancie pre liečbu drogových závislostí, ambulancie všeobecného lekára pre dospelých (platí len pre MS SR) a ďalšie (vrátane zdravotníckych zariadení iných rezortov - Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo dopravy, spojov a verejných prác SR) zdravotnícke zariadenia, ktoré poskytujú medicínsku liečbu užívateľom drog).

- Formulár je uverejnený na webovej stránke NCZI. Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, ktorí využívajú svoj IS, sú povinní dodržiavať predpísané dátové rozhranie, ktoré je uverejnené na internetovej stránke NCZI.

- Pokyny sú záväzné pre všetky zariadenia, ktoré majú spravodajskú povinnosť vypĺňať a predkladať uvedené formuláre.

- Za prípadné neplnenie, chybné alebo oneskorené plnenie spravodajskej povinnosti, nesie zodpovednosť spravodajská jednotka (štatutárny zástupca zariadenia).

- Vo formulároch vyplnené údaje musia byť jednoznačné a čitateľné.

- Prípadné opravy údajov vo formulároch vykonané spravodajskou jednotkou alebo spracovateľom (napr. po telefonickom dohovore) musia byť vykonané tak, aby bolo jednoznačné, že išlo o opravu údajov (v IS uvedením poznámky, v písomnej podobe chybný údaj prečiarknutý a správny údaj čitateľný).

- V zmysle § 82 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z., orgán, ktorý vydal povolenie, uloží SJ, resp. poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti pokutu vo výške až do 663 Eur za porušenie povinností poskytovať NCZI údaje podľa § 14 ods. 1 písm. a) až d) a f) zákona č. 153/2013 Z. z. v znení zákona č. 361/2024 Z. z. a aktualizovať ich.

2. Spôsob predkladania formulárov

Spravodajská jednotka - **poverený pracovník:**

- **prioritne vyplní formuláre cez webovú aplikáciu** Informačného systému zdravotníckych indikátorov (**ISZI**)

- uloží výstupy z informačného systému spravodajských jednotiek (**XML súbory**) cez zabezpečenú sieť do informačného systému zdravotníckych indikátorov (ISZI) využitím funkcionality upload

- odošle formuláre **za celý mesiac**, na adresu:
  Národné centrum zdravotníckych informácií
  Lazaretská 26
  811 09 Bratislava

vždy do **10. kalendárneho dňa po sledovanom období** (do 10. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca).

Web aplikácia ISZI je dostupná na adrese: **https://iszi.nczisk.sk/iszi**

Upozornenie:

V prípade, že príslušný útvar/pracovisko spravodajskej jednotky v danom mesiaci nezaznamenalo ani jeden prípad liečby užívateľa drog, **je nevyhnutné označiť hlásenie za daný mesiac ako negatívne priamo v ISZI, resp. zaslať o danej skutočnosti informáciu listinne alebo elektronicky na podatelna@nczisk.sk.**

3. Definície a metodologické pravidlá

Kapitola definuje základné pojmy a poskytuje pravidlá na zber údajov, tak ako ich definuje **EUDA – Agentúra Európskej únie pre drogy.**

- **Čo znamená pojem "užívanie drog"?**

Definícia

Relevantné sú iba informácie, ktoré súvisia s osobou užívajúcou drogy, t. j. užívateľmi drog sú osoby užívajúce nezákonné drogy:

- **osoba so závislosťou od drog** - osoba so systematickým zneužívaním drogy so známkami chorobnej toxikomanickej závislosti (fyzickej, psychickej),

- **zneužívajúci drogy** - osoba s nesystematickým zneužívaním drogy, ktoré vedie k poruchám niektorej z oblastí života (zdravie, rodina, práca, spoločenské vzťahy).

Metodologické pravidlá

Vylúčené sú :

- osoby, ktoré sú v kontakte s liečebným zariadením v mene užívateľa drog, ale nie sú sami užívateľmi drog,

- osoby s problémami vďaka ich osobnému vzťahu k užívateľovi, ktoré nie sú sami užívateľmi drog.

- **Aké "drogy" by mali byť zahrnuté?**

Definícia

Predmetom sledovania je tzv.:

- **Primárna droga (P) -** hlavná droga, ktorá je príčinou drogových problémov osoby, pre ktorú bola zahájená liečba. Táto položka má ústredný význam, t. j., ako primárna (hlavná) je definovaná tá droga, ktorá spôsobuje užívateľovi najväčšie problémy.

- **Sekundárna droga (S1), (S2), (S3), (S4)** sú **Iné (= sekundárne) aktuálne užívané drogy.** Sú to údaje, ktoré majú tiež ústredný význam a na dôvažok k primárnej droge (P) spôsobujú pacientovi problémy. Táto informácia poskytuje realistickejší obraz o mnohonásobnom užívaní drog. Jedná sa o ilegálnu alebo legálnu psychoaktívnu látku, okrem tabaku, ktorá pacientovi spôsobuje problémy, ale jej užívanie pacient nepovažuje za primárny problém so závislosťou, pre ktorú žiada liečbu. Napríklad primárna droga je metamfetamín (pervitín), v kombinácii s užívaním kanabisu, alebo primárna droga je heroín a kombinuje ho s užívaním metamfetamínov alebo benzodiazepínov alebo primárna droga je kokaín, ktorý kombinuje s alkoholom. Za sekundárnu drogu sa nepovažuje občasné, nepravidelné užívanie iných látok v menšom množstve bez problémov pre pacienta, ktoré užíva (alebo užil) niekedy popri primárnej droge.

Hlavné kategórie (skupiny látok) používané na zaznamenávanie drog v protokole sú uvedené v nasledujúcej tabuľke. **Podrobný zoznam drog**, ktoré sú predmetom sledovania sú uvedené v **prílohe č.1 (Klasifikácia drog)**.

Tabuľka: Drogy, ktoré majú byť zahrnuté

Skupiny látok	Látky
1. Opiáty	heroín, metadón, buprenorfín, iné opiáty
2. Kokaín	kokaín, krak
3. Stimulanciá	amfetamíny, MDMA a iné deriváty iných stimulancií
4. Hypnotiká a sedatíva	barbituráty, benzodiazepíny a iné hypnotiká a sedatíva
5. Halucinogény	LSD, iné halucinogény
6. Prchavé látky	
7. Kanabis	
8. Alkohol	iba ako sekundárna droga
9. Iné látky	(Príloha č. 1)

Metodologické pravidlá

- Či je droga primárna (hlavná), alebo sekundárna závisí od frekvencie užívania drog a nie od toho, s ktorou drogou v živote po prvý raz jedinec začal.
- Ak užívateľ práve drogu neužíva (napr. v čase, keď žiada o liečbu), uvediete naposledy užívanú drogu.
- Pre užívateľov "speedballu" (zmes pozostávajúca z heroínu a kokaínu) bude heroín zaznačený ako primárna droga a kokaín ako sekundárna droga. Pri kombinácii heroínu s pervitínom bude heroín zaznačený ako primárna droga, pervitín (metamfetamín) ako sekundárna droga.
- Ak liečebné zariadenie lieči u užívateľa súčasne problémy spôsobené alkoholom i drogami (oboje), tak aj problémy spôsobené alkoholom je zvlášť dôležité zaznamenať. V takom prípade liečebné zariadenie uvedie nedovolenú drogu ako primárnu a alkohol ako sekundárnu.

Vylúčené sú:

- **Tabak**
- **Alkohol** nesmie byť zaznamenaný ako primárna droga. **Užívatelia, ktorí sú liečení pre problémy s alkoholom a u ktorých je alkohol primárnou drogou, musia byť vylúčení**. Vylúčené z hlásenia je tiež užívanie niektorých uvedených látok "bona fide" (v dobrej viere) za účelom medicínskej liečby (sedatíva, hypnotiká, analgetiká, antitusiká, metadón, buprenorfín, atď.)

- **Čo je to "liečba" ?**

Definícia

Liečba je akákoľvek aktivita, ktorá je priamo zameraná na ľudí, ktorí majú problémy so svojím užívaním drog **a ktorá sa usiluje zlepšiť psychologický, medicínsky alebo sociálny stav jedincov**, ktorí hľadajú pomoc kvôli svojím problémom s užívaním drog. Tieto aktivity sa často uskutočňujú v špecializovaných zariadeniach pre užívateľov drog, ale môžu sa tiež uskutočňovať vo všeobecných službách, ktoré poskytujú medicínsku pomoc pre ľudí, ktorí majú problémy so závislosťou od drog.

Metodologické pravidlá

Je to široká definícia, ktorá **zahŕňa:**
- intervencie zamerané na znižovanie poškodenia medzi aktívnymi užívateľmi, ako aj tie, kde je primárnym cieľom detoxifikácia a abstinencia,
- nemedicínske, ako aj
- medicínske intervencie
- programy založené na neformálnej rade, poradenstve alebo podpore, ako aj
- viac špecializované/štruktúrované programy s dlhším trvaním.

Predsa ale **vylučuje:**
- kontakty zo všeobecnými službami, kedy ide iba o požiadavku o sociálnu pomoc,
- kontakty, v ktorých užívanie drog nie je príčinou vyhľadania pomoci,
- uväznenie samo o sebe (hoci to obsahuje prijatie do programov liečby drogovej závislosti vo väzení alebo do liečby ako alternatívy k uvázneniu),
- intervencie, ktoré sa zaoberajú výlučne s telesnými komplikáciami zneužívania drog (napr. predávkovania alebo infekcie liečené v nemocnici),
- kontakty iba po telefóne alebo iba listom,
- kontakt iba s rodinou.

- **Čo je to "prvá" liečba?**

Definícia

Je to **najprvší začiatok** v priebehu jeho alebo jej života, kedy osoba začína liečbu (ako je definované vyššie) v akomkoľvek zdravotníckom liečebnom zariadení **kvôli problémom s drogami.**

Metodologické pravidlá

Najprvší raz, kedy osoba vyhľadá liečbu kvôli jeho alebo jej užívaniu drog a kvôli problémom, ktoré z toho pochádzajú. Liečebné zariadenia vykonajú vnútornú kontrolu (vo vnútri toho istého liečebného zariadenia), aby zistili či tam boli predchádzajúce liečby. Predsa však najpopulárnejšou metódou monitorovania predchádzajúcej liečby zostáva jednoduché opýtanie sa užívateľa drog, či on alebo ona bola vôbec niekedy predtým v minulosti liečená.

- **Čo je to "Prevalencia"?**

Definícia

Je zber údajov o liečbe prebiehajúcej v referenčnom roku bez vytvorenia zápisu o liečbe, pretože liečba prebieha priebežne (kontinuálne) z predchádzajúceho roka (rokov) a aj o liečených osobách od začiatku roka (prvoliečby a opakovanej liečby).

- **Ktoré typy liečebných zariadení by mali byť zahrnuté?**

Definícia

Liečebným zariadením je **poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ktorý poskytuje liečbu ako je to definované vyššie** pre osoby, ktoré majú problémy s drogami. Zahŕňajú detoxifikačné oddelenia, ambulantné zariadenia, substitučné programy (udržiavacie alebo krátkodobé), terapeutické komunity, programy liečby drog vo väzniciach a špeciálne služby pre užívateľov drog poskytované v rámci všeobecných zdravotníckych zariadení.

Metodologické pravidlá

Zahŕňajú *liečebné zariadenia*, (ako sú definované vyššie), ktoré poskytujú liečbu užívateľom drog prostredníctvom svojich **pracovísk/útvarov (Kód poskytovateľa zdravotnej starostlivosti-KPZS)**.

Nezahŕňajú *ambulancie pohotovostnej služby* alebo *všeobecné zdravotnícke/sociálne zariadenia, ktoré užívatelia drog kontaktujú primárne kvôli pomoci pri iných problémoch ako sú drogy* (pozri vyššie, týkajúce sa definície liečby).

Ktoré "prípady" by mali byť zahrnuté?

Definícia

Za účelom hlásenia dopytu po liečbe, prípadom je **osoba, ktorá začína liečbu kvôli svojmu užívaniu drog v liečebnom zariadení** v priebehu kalendárneho roka - od 1.1. - 31.12. a osoby, ktoré vstúpili do liečby v predchádzajúcom roku (k 1.1. pred referenčným rokom), liečili sa v priebehu roka, ale nevytvoril sa zápis o liečbe, pretože sú v „kontinuálnej“ pokračujúcej liečbe z predchádzajúceho roka (rokov). Do hlásenia majú byť zahrnuté len prípady spĺňajúce kritériá Medzinárodnej klasifikácie chorôb Svetovej zdravotníckej organizácie pre diagnózu závislosti od drog.

Metodologické pravidlá

Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti pracovisko/útvar príslušnej spravodajskej jednotky predkladá v danom roku nasledovným spôsobom:

- Ak zariadenie poskytne užívateľovi liečbu v priebehu roka viackrát, **vyplní hlásenie o užívateľovi len raz v roku**, a to len pri prvom prijatí na liečbu v danom roku. Toto hlásenie zaradí do spracovávaného obdobia (mesiaca daného roka), ktorým je mesiac prijatia na prvú liečbu v roku.

  Napr.:

  - Ak užívateľ bol **v roku 2027 prvýkrát prijatý** na konkrétny liečebný cyklus **31.1.2027** (do položky **Dátum prijatia** uvediete **"31012027"**), príslušné pracovisko **VYPLNÍ** tomuto **UŽÍVATEĽOVI HLÁSENIE**, ktoré zaradí do spracovávaného obdobia (mesiaca daného roka) - **január 2027** a odošle na NCZI do **10.2.2027.**
  - Ak tento liečebný cyklus pokračuje v mesiaci február, marec, atď., t. j. liečebný cyklus trvá viac ako mesiac (mesiace), v ktorom bol užívateľ prijatý - **ĎALŠIE HLÁSENIA** (za mesiac február, marec, atď.) **SA UŽ <u>NEVYPĹŇAJÚ.</u>**
  - Ak sa liečba v priebehu roka niekoľkokrát zopakuje, napr. ak bol užívateľ v roku **2027** prvýkrát prijatý na konkrétny liečebný cyklus **31.1.2027** a liečba sa zopakuje **26.7.2027** a znovu **26.9.2027** príslušné pracovisko vyplní hlásenie, len raz v roku, t. j. **v januári 2027** a v mesiacoch **júl** a **september 2027 HLÁSENIE UŽ <u>NEVYPĹŇA.</u>**

- Ak liečba užívateľa, ktorá začala v predchádzajúcom roku, pokračuje i v nasledujúcom roku (prelom rokov) a nie je ukončená, potom **na začiatku referenčného roka k 1.1 spravodajská jednotka vyplní hlásenie s dátumom prijatia (na liečbu) 1.1. referenčného roka a vyznačením kódu „3“ – pokračujúca liečba v položke „Liečený kedykoľvek predtým“**.

Aký "stav údajov" by mal byť sledovaný v súčasnosti ?

Definícia

Súčasnosťou sa rozumie posledných 30 dní pred zahájením liečby, t. j. pred vypísaním hlásenia. V praxi na diferenciáciu to znamená nutnosť zistiť, či bol pacient v posledných 30 dňoch liečený alebo nie.

Metodologické pravidlá

Na vyplnenie údajov v hlásení sa berie do úvahy dominantný, resp. najviac frekventovaný stav údajov **v súčasnosti**.

- **Kedy sa začína liečba?**

Definícia

Liečba v danom liečebnom centre (zariadení) **sa začína** v tom momente, keď užívateľ drog začína s **formalizovaným kontaktom "tvárou v tvár"** v zariadení, ktoré spĺňa kritéria pre liečbu tak, ako je vyššie definované. Osoba by mala byť zaregistrovaná najneskôr po jej druhom kontakte. Iba tie epizódy liečby možno považovať za začaté, kde bolo realizované aspoň jedno vyšetrenie.

Definícia prípadu súvisí s otázkou, **kedy sa liečba považuje za ukončenú** a kedy by mala byť registrovaná **nasledovná liečba.**

- **Ukončená liečba** je, ak ide o *vyliečenie,* **ak viac ako rok abstinuje v ambulantnej liečbe** a je bez abstinenčných príznakov (nepočíta sa do liečby cez horizont 1 roka, ak je pokračovanie účasti osoby v socioterapii, kluboch, svojpomocných skupinách) *alebo ak ide o prerušenia kontaktu* po dobu **viac ako 30 posledných dní s liečebným programom** (zariadením).

U tých osôb, ktoré k 31.12. v roku majú pauzu v liečbe kratšiu ako 30 dní, nemožno považovať liečebnú epizódu za ukončenú.

- Ako **nasledovná (nová) epizóda liečby môže byť zaznamenaná iba tá, ktorej predchádzalo obdobie straty kontaktu s akýmkoľvek liečebným programom po dobu minimálne posledných 30 dní.**

Metodologické pravidlá

- Ako **nová epizóda liečby sa táto počíta** aj vtedy, ak:
  - ide o liečbu v tom istom centre (zariadení), resp. programe, ale nastalo terapeuticky neodôvodnené viac ako *30 dní trvajúce prerušenie terapeutického kontaktu*.
  - je to *vôbec prvá liečba v živote* jedinca kvôli závislosti je vlastne tiež novou epizódou liečby.
- **Nie je novou epizódou liečby,** ak je to:
  - *opätovná návšteva* (po prerušení kontaktu) zdravotníckeho zariadenia pre liečbu závislosti, *ak už jedinec abstinuje viac ako rok v nechránenom ambulantnom prostredí.*
  - *ak ide o prijatie do akéhokoľvek liečebného programu s odstupom kratším ako 30 dní od predchádzajúcej liečby* (ani v prípade, ak to bolo v inom zariadení).

Upozornenie:

V praxi na diferenciáciu to znamená, potrebu zistiť, či bol pacient v posledných 30 dňoch liečený.

4. Spôsob vypĺňania formulára

Formulár v písomnej podobe pozostáva z dvoch strán:

1. **strana** obsahuje **okrem úvodnej časti** (názov orgánu, ktorý vykonáva štatistické zisťovanie, značka formulára, názov formulára, obdobie zisťovania,) **identifikačnú časť:**

V riadku 01 v položke (Povinné údaje!):

- **Rok** – uvediete rok v tvare RRRR.

- **Mesiac –** uvediete kód 01, 02, 03, ... 12 podľa poradia, za ktorý sa štatistický formulár predkladá.

- **IČO –** osemznakové pole pre zápis položky **Identifikačné číslo** spravodajskej jednotky/právneho subjektu (liečebného zariadenia). Ak má organizácia IČO šesťmiestne, doplnia sa na prvých dvoch miestach nuly.

V riadku 02 v položke:

- **Kód poskytovateľa zdravotnej starostlivosti** – 12 znakové pole. Uvediete kód poskytovateľa pridelený úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou podľa platného Metodického usmernenia k prideľovaniu číselných kódov zdravotníckym pracovníkom, poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, zariadeniam zdravotných služieb a zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. **Povinný údaj!**

1. strana obsahuje **okrem úvodnej a identifikačnej časti aj informačnú časť obsahujúcu údaje pre príjemcu (určenú pre NCZI):**
- názov a adresa sídla organizácie (spravodajskej jednotky)
- dátum odovzdania výkazu
- podpis vedúceho spravodajskej jednotky a odtlačok pečiatky
- meno a priezvisko osoby, ktorá zostavila štatistický formulár, číslo telefónu vrátane smerového čísla a klapky a e-mailovej adresy. (e-mailová adresa je povinná položka).

1. strana obsahuje **okrem horeuvedených častí aj:**
- **Oslovenie respondenta**
- **Spôsob vypĺňania záhlavia výkazu**

Poznámka k úvodnej časti k položke obdobie zisťovania:

za mesiac ..... 20...

Uvediete buď slovne alebo arabskými číslicami mesiac hlásenia a rok 20.., za ktorý sa štatistický formulár predkladá.

2. strana - údajová časť je rozdelená do modulov:

1. modul - IDENTIFIKÁCIA UŽÍVATEĽA obsahuje údaje:

Kód užívateľa/r. č. - desaťmiestny údaj. Uvediete jeho rodné číslo. Dátumová časť rodného čísla musí byť vyplnená v súlade so **Zákonom NR SR č. 301/1995 Z. z. o rodnom čísle** zo 14.12.1995. Môže nastať jedna z nasledujúcich možností:

- **občan (užívateľ) Slovenskej republiky**, ak:

- je známe rodné číslo, pri deväťmiestnom rodnom čísle desiate miesto zostane nevyplnené (t. j. u narodených do 31.12.1953)

- nie je známe úplné rodné číslo, len jeho dátum narodenia, vytvoríte ho z dátumu narodenia v poradí:
  RR - posledné dvojčíslie roka narodenia
  MM - mesiac narodenia (u žien mesiac + 50)
  DD - deň narodenia
  koncovka (evidenčné číslo) - doplníte **"0000"**

- **občan inej krajiny (užívateľ - cudzinec)**, v tomto prípade bude rodné číslo vytvorené z dátumu narodenia a posledné štvorčíslie (**koncovka)** bude doplnená **"9999",** resp. **"999 "**

Povinný údaj!

Bydlisko
kód bydliska - podľa predtlače vo formulári, do poľa s kódom:

1 - trvalé - rozumie sa kód trvalého bydliska v SR, t. j. 12 znakový kód - podľa Vyhlášky MZ SR č. 107/2015 Z. z. z 22. mája 2015**,** ktorou sa ustanovujú štandardy zdravotníckej informatiky a lehoty poskytovania údajov**.**

Zdravotnícke zariadenie MS SR uvedie kód trvalého bydliska v SR užívateľa pred nástupom výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody.

V prípade, ak tento údaj nie je možné nijako zistiť, v tejto položke uvediete užívateľom subjektívne udané trvalé bydlisko občana alebo kód **"SK0000000000"**.
Ak **užívateľ nemá v SR trvalé bydlisko** – v poli pre zápis kódu trvalého bydliska uvediete kód **"SKZZZZZZZZZZ"**.
Povinný údaj!

2 - prechodné - rozumie sa prechodné bydlisko v SR, t. j. kde sa užívateľ posledných 6 mesiacov najviac zdržoval. Ak je aktuálne, v dvanásťznakovom poli uvediete kód trvalého bydliska - podľa Vyhlášky MZ SR č**.** 107/2015 Z. z. z 22. mája 2015, ktorou sa ustanovujú štandardy zdravotníckej informatiky a lehoty poskytovania údajov.

Zdravotnícke zariadenie MS SR uvedie kód obce, v ktorej nápravnovýchovný ústav alebo ústav na výkon väzby sídli.

Ak prechodné bydlisko nie je aktuálne - pole nevypĺňate.

3 - v zahraničí (kód krajiny) - v trojznakovom poli uvediete kód krajiny, v ktorej má trvalé bydlisko podľa Číselníka krajín.
Povinný údaj!

V prípade trvalého bydliska v Slovenskej republike, v trojznakovom poli uvediete kód ***"703"***

Môže nastať jedna z možností:

- **občan (užívateľ) s trvalým bydliskom v Slovenskej republike :**
  - ak má v SR len trvalé bydlisko, potom :
    - **trvalé** - uvediete kód trvalého bydliska
    - **prechodné** - pole nevypĺňate
    - **v zahraničí** - uvediete kód krajiny **"703"**
  - ak má v SR trvalé aj prechodné bydlisko, potom :
    - **trvalé** - uvediete kód trvalého bydliska
    - **prechodné** - uvediete kód prechodného bydliska

- **v zahraničí** - uvediete kód krajiny **"703"**

- **občan (užívateľ) bez trvalého bydliska v Slovenskej republike:**
  - ak má v SR len prechodné bydlisko, potom:
    - **trvalé** - uvediete kód **"SKZZZZZZZZZZ"**
    - **prechodné** - uvediete kód prechodného bydliska
    - **v zahraničí** - uvediete kód krajiny, z ktorej užívateľ pochádza podľa **Číselníka krajín.**
  - ak nemá v SR ani trvalé, ani prechodné bydlisko, potom:
    - **trvalé** - uvediete kód **"SKZZZZZZZZZZ"**
    - **prechodné** - prečiarknete vodorovnou čiarou; v prípade elektronického formulára toto pole nevypĺňate
    - **v zahraničí** - uvediete kód krajiny**,** z ktorej užívateľ pochádza podľa **Číselníka krajín.**

Rodinný stav - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlače vo formulári:

0 - nezistený
1 - slobodný(á)
2 - ženatý (vydatá)
3 - rozvedený(á)
4 - vdovec(a)
5 - registrované partnerstvo

Povinný údaj!
Ak pacientom je dieťa do 16 rokov, uvediete kód "1".

2. modul - CHARAKTER KONTAKTU obsahuje údaje:

Dátum prijatia (na liečbu) (DD,MM,RRRR) - uvediete dátum, kedy užívateľ nastúpil na liečbu do liečebného zariadenia, ktoré spĺňa kritériá pre liečbu tak, ako je vyššie definované.

Dátum uvediete v tvare :

DD - deň (v mesiaci) - (01-31) so zreteľom na kalendár a prestupný rok
MM - mesiac (v roku) - (01-12)
RRRR - rok

Povinný údaj!

Upozornenie:
Ak sa jedná o užívateľa v pokračujúcej liečbe – kód „3" položky „Liečený kedykoľvek predtým", uvediete dátum 1.1. a referenčný rok, t. j. nástup na liečbu z predchádzajúceho roka (rokov).

Liečený kedykoľvek predtým - do jednoznakového poľa vpíšete jeden z predtlačených kódov (jedna z možností):

1 - nikdy neliečený, t. j. je to jeho **"prvá" liečba**, tak ako je vyššie definované
2 - v minulosti liečený - vzťahuje sa na užívateľa, ktorý už niekedy v minulosti bol liečený na drogové problémy (drogovú závislosť), buď v tomto alebo v inom zariadení
3 - v pokračujúcej liečbe – vzťahuje sa na užívateľa, ktorý vstúpil do liečby v predchádzajúcom roku (rokoch)
9 - neznáme (či liečený)

Povinný údaj!

Kontakt s týmto zariadením - do jednoznakového poľa vpíšete jeden z predtlačených kódov (jedna z možností):

1 - vlastná iniciatíva
2 - rodina, priatelia
3 - iné zariadenie na liečbu drog
4 - všeobecný lekár

5 - nemocnica/iné ZZ (ZZ - zdravotnícke zariadenie)
6 - služby sociálnej starostlivosti
7 - orgány verejnej moci (súd, prokuratúra, polícia)
8 - iný - iný spôsob kontaktu neuvedený pod kódmi **"1** až **7"**
9 - neznámy

Uvediete najsilnejší spôsob kontaktu pre rozhodnutie vyhľadať poskytovateľa liečby.
Povinný údaj!

3. modul - SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ INFORMÁCIE obsahuje údaje:

Zdravotnícke zariadenie MS SR vo všetkých položkách 3. modulu uvedú údaje o užívateľovi pred nástupom výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody.

Spôsob života (s kým) - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlače vo formulári (jedna z možností) :

1 - sám/sama
2 - s rodičmi - rozumie sa užívateľova matka alebo otec spolu i osobitne
3 - sám/sama s dieťaťom
4 - s partnerom (sám/sama)
5 - s partnerom a dieťaťom (deťmi)
6 - s priateľmi
7 - iná možnosť - neuvedená pod kódmi **"1** až **6"**
9 - neznámy

Povinný údaj!

Užívateľ žije s osobou užívajúcou drogy - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlače vo formulári (jedna z možností):

1 - áno
2 - nie
9 - neznáme

Povinný údaj!

Spôsob života (kde) - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlače vo formulári (jedna z možností):

1 - stabilné ubytovanie - za posledných 30 dní sa zdržuje na jednom mieste
2 - nestabilné ubytovanie (napr. bezdomovectvo**)**
3 - v inštitúcii (napr. nemocnica, domov dôchodcov, centrum pre deti a rodiny (detský domov), väzenie a pod.)
9 - neznámy

Povinný údaj!

Pracovný stav - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlače vo formulári (jedna z možností):

0 - dieťa/žiak/študent
1 - pravidelne zamestnaný(á) - má uzavretý hlavný pracovný pomer, bez rozdielu na to, či v štátnom alebo v súkromnom sektore
2 - príležitostne zamestnaný(á) - nemá uzavretý hlavný pracovný pomer, napr. pracuje len brigádnicky, sezónne, atď. nepatrí sem skrátený pracovný úväzok
3 - nezamestnaný(á) - nikde nepracuje, bez rozdielu na to, či je hlásený na úrade práce, alebo nie
4 - dôchodca(kyňa) - invalidný
5 - dôchodca(kyňa) - starobný

6 - žiadny, závislý od inej osoby - napr. zatiaľ bez nároku na dôchodok a nevzdelávajúci sa, neplatená ďalšia MD, atď.
7 - iný - iný pracovný stav neuvedený pod kódmi **"1** až **6"**, napr. súkromný podnikateľ, MD
9 - neznámy

U užívateľa s trvalým bydliskom v Slovenskej republike do **16. roka** veku uvediete kód **"0"** - dieťa/žiak/študent.
Ak nie je známy tento údaj, uvediete kód **"9"** – neznámy.
Povinný údaj!

Najvyššia úroveň ukončeného vzdelania - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlače vo formulári (jedna z možností):

0 –neukončené základné
1 – základné
2 – nižšie stredné odborné (bez výučného listu)
3 – stredné odborné (s výučným listom)
4 - úplné stredné všeobecné alebo odborné (s maturitou)
5 – vyššie odborné (absolventský diplom, absolutórium)
6 – vysokoškolské I. stupňa (bakalárske)
7 – vysokoškolské II. stupňa (magisterské, inžinierske, doktorské)
8 – vysokoškolské III. stupňa (doktorandské)
9 – nezistené

Vypíšete len **ukončené** vzdelanie. Ak pacientom je dieťa, ktoré nemá ukončenú základnú povinnú školskú dochádzku (dieťa do 16 rokov) vyberiete kód **"9"**. Ak nie je známy tento údaj, do poľa vpíšete kód **"9"**.
Povinný údaj!

4. modul – INFORMÁCIE TÝKAJÚCE SA DROG obsahuje údaje:

Zdravotnícke zariadenie MS SR vo všetkých položkách 4. modulu (okrem položky **Substitučná liečba**) uvedie údaje o klientovi pred nástupom výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody.

Vek prvého užitia akejkoľvek drogy (v rokoch) - do dvojznakového poľa uvediete vek užívateľa v rokoch, kedy prvýkrát užil drogu, bez ohľadu na spôsob podávania (spôsob podávania pri prvom užití môže byť iný, ako spôsob podávania v súčasnosti). Ak vek užívateľa pri prvom užití je nižší ako 10 rokov, napr. vek užívateľa je 9 rokov uvediete **"09"**. Ak údaj nie je známy, uvediete **Vek pri prvom užití drogy (P) (v rokoch)**.

Primárna droga (P) (názov, kód)

Podľa predtlače vo formulári uvediete:
- do poľa vyznačeného bodkami - slovne uvediete názov **primárnej drogy (P)** podľa **prílohy č. 1 (Klasifikácia drog)**
- a do odpovedajúceho trojznakového poľa uvediete **kód primárnej drogy (P)** podľa **prílohy č. 1 (Klasifikácia drog)**

Upozornenie!
Pozri definíciu a metodologické pravidlá, aké "drogy" by mali byť zahrnuté.
Povinné údaje pre zápis primárnej drogy (P)!

Diagnóza - vzťahuje sa na primárnu drogu (P).
Do štvorznakového poľa s predtlačenou klasifikačnou skupinou psychiatrickej diagnózy **"F"** (v prvom poli), vpíšete kód diagnózy podľa **§ 3 ods.1 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a**

doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, kde v **1.** až **4. poli** bude uvedený kód psychiatrickej diagnózy (**F110-F169, F180-F189, F190-F199)**:

F110-F119 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím opiátov (kód drogy (P) z intervalu **(111, 121-123, 130-133, 138, 139,140-145, 148, 150-152, 158, 160-164, 188)**)

F120-F129 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím kanabinoidov (marihuana, hašiš) (kód drogy (P) z intervalu **(600, 611-613, 688)**)

F130-F139 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím sedatív alebo hypnotík (kód drogy (P) z intervalu **(300, 310-314, 318, 319-328, 329, 330, 331, 388)**)

F140-F149 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím kokaínu (kód drogy (P) z intervalu **(210-213)**)

F150-F159 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím iných stimulancií (kód drogy (P) z intervalu **(200, 220-224, 228, 230-233, 234, 240, 288, 410)**)

F160-F169 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím halucinogénov (kód drogy (P) z intervalu **(400, 411, 412, 414, 418, 420-422, 428, 488)**)

F180-F189 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím prchavých rozpúšťadiel (kód drogy (P) z intervalu **(500, 511-515, 588)**)

F190-F199 ..... a iných psychoaktívnych látok (kombinácia viacerých psychoaktívnych látok **999**)

V prípade požiadavky na liečbu, keď sa jedná o duševnú poruchu spôsobenú kombinovaným užívaním viacerých psychoaktívnych látok (s výnimkou kofeínu a tabaku), kde je ťažké odlíšiť, ktorá z nich je v tom čase u pacienta primárnou, sa všetky tieto látky uvádzajú len do položky „sekundárna droga“, vrátane drog uvedených pod kódmi 800, 830, 840 a 888. V položke „primárna droga“ vyberiete kód „**999**“ - kombinované psychoaktívne drogy (F19). Ako „sekundárna droga“ sa môže uviesť z legálnych psychoaktívnych látok aj alkohol, ak je užívaný v kombinácii s ilegálne užívanými psychoaktívnymi látkami.

Znovu pripomíname, že **F100-F109 alkohol (700) nemôže byť primárnou drogou a ani drogy uvedené pod kódmi 800, 830, 840 a 888**.
Napr. "F112", kde **"F11"**- poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím opiátov a **".2"** určuje syndróm závislosti, pričom primárna droga (P) je zo skupiny opiátov, napr. heroín s kódom **"111". Povinný údaj !**

Spôsob podávania drogy (P) - vzťahuje sa na primárnu drogu **(P)**.
Do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlače vo formulári:

1 - injekčne
2 - fajčením
3 - jedením (pitím)
4 - čuchaním
5 - šnupaním
6 - inhalovaním
7 - iný
9 - neznámy

Uvediete kód **prevládajúceho (najčastejšieho)** spôsobu podávania drogy. Ak užívateľ napr. v poslednej dobe drogy neužíva (v poslednom mesiaci abstinoval), uvediete posledný spôsob podávania drogy.

Povinný údaj !

Frekvencia užívania drogy (P) - vzťahuje sa na primárnu drogu **(P).** Rozumie sa frekvencia užívania drogy v minulom mesiaci. Do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlače vo formulári (jedna z možností):

0 - neužívané v minulom mesiaci
1 - raz za týždeň alebo menej
3 - denne
5 - 2-3 dni v týždni
6 - 4-6 dni v týždni
9 - neznáma

Upozornenie:
Ak užívateľ práve drogy neužíva a ani neužil počas posledných 30 dní uvediete kód **"0"**.
Ak užívateľ užíval drogu kombinovaným spôsobom uvediete údaj pre celkovú frekvenciu podávania drogy.
Napr. užívateľ si štyrikrát do týždňa podáva heroín injekčne a päťkrát do týždňa ho fajčí vo forme cigarety, t. j. frekvencia užívania heroínu je deväťkrát do týždňa, teda niektoré dni ho užíva aj viackrát - treba vpísať kód **"3" – „denne“**.
Povinný údaj!

Vek pri prvom užití drogy (P) (v rokoch) - vzťahuje sa na primárnu drogu **(P).**
Do dvojznakového poľa uvediete vek užívateľa v rokoch, kedy prvýkrát užil drogu (P), bez ohľadu na spôsob podávania (spôsob podávania pri prvom užití môže byť iný, ako spôsob podávania v súčasnosti). Ak vek užívateľa pri prvom užití je nižší ako 10 rokov, napr. vek užívateľa bol 9 rokov uvediete **"09".**

Substitučná liečba pre závislosť od opioidov (OST – Opioid Substitution Treatment) - vo vzťahu k primárnej droge (P), pre ktorú požaduje aktuálne liečbu.
Tento ukazovateľ pozostáva z troch položiek:

- **Liečený v OST –** do 1. poľa vpíšete jeden z predtlačených kódov:
  1 - niekedy bol v OST
  2 - nikdy nebol v OST
  3 - súčasne v OST
  9 - neznáme
  Povinný údaj!
- **Počet rokov –** do 2 (dvojznakového) poľa uvediete počet rokov, koľko uplynulo od prvého vstupu do OST.
- **Počet mesiacov** – do 2 (dvojznakového) poľa uvediete počet mesiacov, koľko uplynulo od prvého vstupu do OST (1-11).

V prípade, **ak uplynulo menej ako 1 rok od prvého vstupu do OST** položka **„Počet rokov“** ostane prázdna a do položky **„Počet mesiacov“** uvediete **počet mesiacov z intervalu (1-11).**

Sekundárna droga (S1)

Sekundárna droga (S2)

Sekundárna droga (S3)

Sekundárna droga (S4)
Drogy **(S1), (S2), (S3), (S4)** sú **Iné (= sekundárne) aktuálne užívané drogy.**
Podľa predtlače vo formulári uvediete:

- do poľa vyznačeného bodkami – uvediete slovne názov **sekundárnej drogy (S1)**, resp. **sekundárnej drogy (S2)**, **(S3)** alebo **(S4)**, ak sú aktuálne. Názov uvediete podľa **prílohy č.1 (Klasifikácia drog)**
- a do odpovedajúcich trojznakových polí uvediete **kód sekundárnej drogy (S1),** resp. **(S2)**, **(S3)** alebo **(S4)** podľa **prílohy č.1 (Klasifikácia drog)**.

Upozornenie:

Ak je uvedený názov sekundárnej drogy, musí byť uvedený i odpovedajúci kód (platí i naopak).

Alkohol môže byť uvedený len ako sekundárna droga.

Pozri definíciu a metodologické pravidlá v akých prípadoch a aké psychoaktívne látky - "drogy" by mali byť zahrnuté ako sekundárne drogy (S) do Hlásenia o užívateľovi drog liečenom so závislosti.

5. modul - RIZIKOVÉ FAKTORY obsahuje údaje :

Tu sa berie do úvahy injekčné správanie vo vzťahu k všetkým drogám bez ohľadu na to, či ide o primárnu (hlavnú) drogu alebo sekundárnu.

Použitie injekčnej striekačky - do poľa vpíšete príslušný kód podľa predtlače vo formulári:

2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch), tzn. ak užívateľ použil v posledných 30 dňoch injekčnú striekačku na podanie drogy.

3 - nikdy, tzn. ak užívateľ nikdy doteraz nepoužil injekčnú striekačku na podanie drogy

4 - nie v ostatných 12 mesiacoch, tzn. ak užívateľ použil v minulosti, ale nepoužil v ostatných 12 mesiacoch injekčnú striekačku na podanie drogy.

5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch, tzn. ak užívateľ použil v ostatných 12 mesiacoch injekčnú striekačku, ale nie v posledných 30 dňoch.

9 - neznáme

Povinný údaj!

Vek prvého užitia akejkoľvek drogy injekčne (v rokoch) –do dvojznakového poľa uvediete vek užívateľa v rokoch, kedy prvýkrát užil akúkoľvek drogu injekčne. Ak vek užívateľa pri prvom užití je nižší ako 10 rokov, napr. vek užívateľa bol 9 rokov, uvediete **"09".**

Použitie spoločnej injekčnej striekačky a ihly s iným užívateľom drog - do poľa vpíšete príslušný kód podľa predtlače vo formulári:

2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch), tzn. ak užívateľ použil v posledných 30 dňoch injekčnú striekačku a ihlu spoločne s iným užívateľom drog, resp. inými užívateľmi

3 - nikdy, tzn. ak užívateľ nikdy v živote nepoužil pri injekčnom užívaní drogy injekčnú striekačku a ihlu spoločne s iným užívateľom drog

4 - nie v ostatných 12 mesiacoch, tzn. použil spoločnú ihlu a striekačku na podanie drogy, ale nie v ostatných 12 mesiacoch s iným užívateľom drog

5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch, tzn. ak užívateľ použil v ostatných 12 mesiacoch injekčnú striekačku a ihlu spolu s iným užívateľom drog, resp. inými užívateľmi drog, ale nie v posledných 30 dňoch

9 - neznáme

Povinný údaj!

HIV testovanie pri použití injekčnej striekačky – do poľa vpíšete príslušný kód podľa predtlače vo formulári, ak bol testovaný na HIV:

2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch)

3 - nikdy

4 - nie v ostatných 12 mesiacoch

5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch
9 - neznáme
Povinný údaj!

HCV testovanie pri použití injekčnej striekačky - do poľa vpíšete príslušný kód podľa predtlače vo formulári, ak bol testovaný na HCV:
2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch)
3 - nikdy
4 - nie v ostatných 12 mesiacoch
5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch
9 - neznáme
Povinný údaj!

Zahájená akákoľvek liečba užívateľa drog

<u>VYPLNÍ LEN ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIE MS SR</u>

Do jednoznakového poľa vpíšete jeden z predtlačených kódov:
A: 1 – áno
2 – nie

B: 1. – symptomatická
2. – dobrovoľná
3. – súdom nariadená – ambulantná liečba
4. – súdom nariadená – ústavná liečba

Upozornenie:
Ak užívateľ pred nástupom výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody bol užívateľom drog, môže nastať jedna z možností:

- u tohto užívateľa bola zahájená liečba drogovej závislosti
  V tomto prípade v časti A. vyplníte hlásenie a do poľa pre zápis položky **Zahájená akákoľvek liečba užívateľa drog** uvediete kód **"1"-áno** a v časti B musí byť uvedený aspoň jeden z kódov 1 – 4. Ďalšie hlásenie v sledovanom roku už nevypĺňate.

- u tohto užívateľa nebola zahájená liečba drogovej závislosti
  V tomto prípade v časti A. vyplníte hlásenie a do poľa pre zápis položky **Zahájená akákoľvek liečba užívateľa drog** uvediete kód **"2" - nie** a kópiu hlásenia vložíte do jeho zdravotnej dokumentácie. Časť B zostáva nevyplnená.

Ak do konca sledovaného roka u užívateľa nebola zahájená liečba drogovej závislosti, ďalšie hlásenie v sledovanom roku už nevypĺňate.

Ak do konca sledovaného roka u užívateľa bola zahájená liečba drogovej závislosti, je nutné znovu vyplniť hlásenie, pričom v položke **Zahájená akákoľvek liečba užívateľa drog** uvediete kód **"1" - áno.**
Povinný údaj pre zdravotnícke zariadenia MS SR !

<u>Ostatné zdravotnícke zariadenia toto pole nevypĺňajú.</u>

Zoznam používaných skratiek

SJ	-	Spravodajská jednotka
KPZS	-	Kód poskytovateľa zdravotnej starostlivosti
CPLDZ	-	Centrum pre liečbu drogových závislostí
UN	-	Univerzitná nemocnica
FNsP	-	Fakultná nemocnica s poliklinikou
DFNsP	-	Detská fakultná nemocnica s poliklinikou
NÚDCH	-	Národný ústav detských chorôb
NsP	-	Nemocnica s poliklinikou
OLÚ	-	Odborný liečebný ústav
ZZ	-	Zdravotnícke zariadenie
IDL	-	Indikátor dopytu po liečbe
EMCDDA	-	Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA-European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction)
EUDA	-	Agentúra Európskej únie pre drogy
PG	-	Pompidou Group

KLASIFIKÁCIA DROG

1. OPIÁTY

Heroín

111 heroín, diamorfín
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
164 heroín
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrog. liečby)

Metadón

144 metadón
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
161 metadón
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrog. liečby)

Buprenorfín

151 buprenorfín
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
163 buprenorfín
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrogovej liečby)

Iné opiáty

121 morfín
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
122 ópium
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
123 domáca výroba zmesí (odvarov) z makového kvetu alebo zo suchej makovice ("Poppy tea", "Kompot" atď.)
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
130 nešpecifikovaný kodeín alebo kodeínový preparát
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
131 codein linctus
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
132 hydrokodeín
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
133 dihydrokodeín
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
138 iná špecifikovaná forma kodeínu alebo preparátu
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
139 fentanyl
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
140 nešpecifikovaný syntetický opiát
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
141 dextromoramid
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
142 dextropropoxyfén
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
143 dipipanón
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
145 petidín
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
148 iný špecifikovaný syntetický opiát (DOLSIN)
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
150 nešpecifikovaný agonista-antagonista
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
152 pentazocín (FORTRAL)
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
158 iný špecifikovaný opiát agonista-antagonista (BEFORAL)
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
160 nešpecifikovaná opiátová náhrada
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrog.liečby)

162 kodeín/dihydrokodeín atď.
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrog.liečby)
188 iný špecifikovaný druh opiátovej drogy
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrog.liečby)

2. KOKAÍN

Kokaín
210 nešpecifikovaný kokaín
211 kokaín hydrochlorid
213 iná špecifikovaná forma kokaínu (napr. coca paste)

Krak
212 voľná báza kokaínu (zahrňujúca "Crack")

3. STIMULANCIÁ

Amfetamíny
220 nešpecifikovaný amfetamín
221 amfetamín sulfát
222 dexamfetamín
223 metylamfetamín - Picco
224 metylamfetamín – k fajčeniu
228 iná špecifikovaná forma amfetamínu (napr. PERVITÍN)

MDMA a iné deriváty
240 MDMA (extáza)
410 nešpecifikované priemyselné ("technické") drogy

Iné stimulanciá
200 nešpecifikovaný stimulátor
230 iné nešpecifikované stimulátory
(nie kokaín/amfetamín)
231 metylfenidát
232 fenmetrazín
233 efedrín, norefedrín, pseudoefedrín
234 syntetické katinóny (mefedron)
288 iný špecifikovaný stimulant CNS

4. HYPNOTIKÁ A SEDATÍVA

Barbituráty
311 barbituráty

Benzodiazepíny
319 alprazolam
320 nešpecifikovaný benzodiazepín
321 diazepam
322 flurazepam
323 flunitrazepam
324 lorazepam
325 oxazepam
326 nitrazepam
327 temazepam
328 iný špecifikovaný benzodiazepín
~~329 GHB/GBL~~

Iné hypnotiká a sedatíva
300 nešpecifikovaná hypnoticko-sedatívna droga
310 nešpecifikované hypnotikum
312 metakvalón
313 glutethimidín
314 chlórmetiazol

318 iné špecifikované hypnotikum, okrem benzodiazepínov
329 GHB/GBL
330 nešpecifikované hlavné trankvilizátory
331 špecifikované hlavné trankvilizátory
388 iné špecifikované sedatívum a anxiolytikum, okrem benzodiazepínov

5. HALUCINOGÉNY

LSD

411 kyselina lysergová (LSD)
412 ketamín

Iné halucinogény

400 nešpecifikované halucinogénne látky
414 fencyklidín (PCP)
418 iná špecifikovaná syntetická halucinogénna alebo "technická" droga
420 nešpecifikované huby
421 Amanita Muscaria (muchotrávka červená)
422 psilocybín
428 iná špecifikovaná halucinogénna rastlina
488 iná špecifikovaná halucinogénna látka

6. PRCHAVÉ LÁTKY

500 nešpecifikované prchavé látky
511 lepidlo (napr.VULKÁN)
512 bután
513 riedidlá/rozpúšťadlá (napr.TOLUÉN)
514 benzín
515 dusitany
588 iná špecifikovaná prchavá látka

7. KANABIS

600 nešpecifikovaný kanabis
611 rastlinná konopa (vňať)-marihuana, "tráva"
612 živica (hašiš)
613 olej
688 iná špecifikovaná forma kanabisu

8. ALKOHOL (iba ako sekundárna droga)

700 alkohol

9. INÉ LÁTKY

800 nešpecifikovaná iná droga (látky)
830 antiparkinsonické liečivá
840 antidepresívne liečivá
888 iná špecifikovaná drog

999 nešpecifikovaná droga pri Dg. „**F19**“

Vypracoval: Ing. Dušková Katarína, NCZI

Schválil: Mgr. Lališová Zuzana, NCZI

Dňa: 31.10.2026